

Rapport av programsensor

Elin Gardeström, Södertörns högskola

Detta är den första rapporten i mitt uppdrag att utvärdera/evaluera Bachelorprogrammet i Journalistikk (BA-programmet) samt Masterprogrammet i Journalistikk (MA-programmet) vid Bergen universitet. Under perioden 2019-2021 ska enligt instruktionerna i programsensormappen följande punkter beröras:

Pensum, studieopplegg og undervisning i et utvalg emner.

Læringsutbyttene for emner og på programnivå.

Vurderingsordningene som blir benyttet i studieprogrammene. Programsensor skal spesielt evaluere vurderingsordningene der det kun benyttes interne sensorer.

Vurderingsprosessen og hvordan karakterskalaen A-F og bestått/ikke bestått blir brukt. Programsensor kan be om et utvalg eksamensoppgaver tilsendt til gjennomlesing og vurdering av karaktersettingen.

Drøftinger i fagmiljøet om kvalitetsutvikling i studieprogrammet.

Eventuelle særlige forhold ved gjennomføring av studieprogrammet i perioden.

Rollen og oppgavene som programsensor.

Vid mitt første besøk i Bergen 25-27 november 2019 har jeg fått en overblikk av programmen og jeg finner det rimlig å inledningsvis fokusere på programmets generelle struktur og avvakta med synpunkter på *pensum, vurderingsordningene* og *vurderingsprosessen*. Programmen er relativt nyinnrättade och även jag tämligen nyinrättad som programsensor. För att ge initierad feedback på betyg och kriterier för bedömning behöver jag en mer ingående kännedom och därför återkommer jag till dessa frågor.

Vid varje årliga besök och vidhängande rapport finns möjlighet att fokusera på vissa särskilda förhållanden som den programansvarige vid utbildningarna bedömer som mest produktiva att få feedback på. I diskussion med programansvarige Lars Arve Røssland ansåg han att följande förhållanden var viktiga att ta upp.

- 1) Resurser för en hållbar bemanning.
- 2) Utmaningen att utveckla fruktbare samarbeten med angränsande program och ämnen.
- 3) Utmaningen att få in digital kompetens i programmet

Jag lägger på eget initiativ, med erfarenheter från mitt besök till ett fjärde särskilt förhållande:

- 4) Rekrytering av studenter

1) Bakgrunnsinformasjon • Hvilket studieprogram, emne(r) og kalenderår evalueres i rapporten?

Journalistutbildningarna i Bergen är en imponerende satsning av engagerede lærere. Både programmen startades 2017, vilket innebär att inga bachelorstudenter ännu har utexaminerats. På MA-programmet har hittills två studenter utexaminerats och en tredje student var i slutfasen under mitt besök i november 2019.

BA-programmet antar 22 studenter varje höst, med ett visst överintag/*overbokning*. MA-programmet har ökat sin antagning från ett par studenter per år till 15 studenter h19. Hittills har totalt 73 studenter påbörjat sina studier/ *startende* på bachelornivå och 24 på masternivå. Den första kullen på BA-programmet som antogs hösten 2017 kommer att bli klar efter vårterminen 2020. De går sin valbara termin/*semester* hösten 2019 och börjar till våren med sin sista termin; *bacheloroppgåve*. På både programmen finns en overvikt av kvinnlige studenter.

Det fanns tidligere en *bachelor i journalistikk* som dock var mer teoretisk og samhällsvetenskaplig i sin utforming. Master i undersökande journalistikk är helt ny og knuten till *Senter for undersökande journalistikk*, SUJO, ett projekt med en fyraårig finansiering från stiftelsen Fria ord med syfte att stärka den kritiska og undersökande journalistiken i Norge. *Senter for undersökande journalistikk* arbetar med fortbildning av yrkesverksamma journalister samt ger handledning og stöd till journalistiska grävprojekt. Den är en fristående centrumbildning som ändå är kopplad till utbildningarna, då två av de som är verksamma vid centret undervisar på utbildningarna. Såväl SUJO som de två programmen är integrerade i Media City Bergen, MCB, där medieaktörer og utbildningar är samlokaliserte. Dette innebär att utbildningarna har en nära koppling till mediebranschen. Journalistutbildningarna i Bergen är en satsning på en kvalitativ og eksklusiv utbildning for ett relativt begrenset antal studenter. Entusiasmen är stor bland lærere og utbildningarna kan sägas vara inne i en pionjärtid när dette nye konsept prøvas og utvekkles. Studenter av den første årskullen kan på gott og ont känna sig som försökskaniner.

• *Hvilke fagpersoner/studentgrupper har programsensor hatt møte med? (studenter/ faglærer /undervisningsleder/ instituttleder etc.)*

Vid mitt besök 25 till 27 november 2019 sammantråffade jag med programansvarig Jan Arve Røssland, *senterledare*, SUJO, Per Christian Magnus, *reportaglejder*, SUJO, Kristine Holmelid, journalistlæreren på bachelornivå Mikal Olsen Lerøn, *instituttleder* Leif Ove Larsen vid *Institutt for informasjons- og medievitenskap, faglig leder* vid MCB: Ole Johan Mjøs. Jag har också sammantråffat med studenter på bachelor- og masternivå.

• *Øvrig bakgrunnsinformasjon og statistikk som er benyttet i rapporten*

Jag har haft tillgång till tidligere självvurderinger: JOU101, h17, JOU101 h18, JOU201, v19 samt UJ301, h17 samt en självvurdering for både programmen från våren 2019. Jag har också fått statistikk på antal sökande till utbildningarna, på antallet antagne og hur många som kvarstår av de som har påbörjat sin utbildning, samt även statistikk over betyg/*karakter*.

2) Evaluering av studieprogrammet

• *Er forventet læringsutbytte (læringsmål) på studieprogramnivå (kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse) dekkende og tydelig?*

Programmets lärandemål är nyskrivna och har en tydlig och klar struktur. Lärandemålen, *læringsmål*, är relativt få (från ett svenskt perspektiv) men täcker in vad studenterna förväntas lära sig på programmen. Min uppfattning är att de är föredömligt tydliga. Eftersom få studenter har gått igenom programmen är det för tidigt att utvärdera huruvida läromålen har uppnåtts. Mastersprogrammet har mycket ambitiösa lärandemål när det gäller teoretiska kunskaper där jag har undrar om dessa ambitiösa mål verkligen kan uppfyllas.

• *Er det en god faglig sammenheng i programmet?*

Programmets styrka är att de är situerade i ett professionellt sammanhang på Media City Bergen, MCB. Det är en unik miljö som i sin arkitektoniska utformning mer påminner om en kreativ arbetsplats än om ett universitet. Lokalerna är inte hieratiskt utformade, utan den *faglig leder* vid MCB: Ole Johan Mjøs har sitt rum utanför fikarummet, som är öppet både för lärare och studenter. Där utanför finns den moderna undervisningslokalen i en öppen planlösning. Hur platsen för utbildningen är konstruerad har betydelse. I Media City Bergen kan de nya studenterna dagligen se sina framtida arbetsplatser över den överbyggda ljusgården, då NRK, lokaltidningar och andra medieaktörer har sina lokaler i MCB. Huset är ett medielandskap i dess fysiska mening. Flera lärare och studenter vittnar om att studenterna lätt kan få extrajobb på medieföretag under den pågående utbildningen. Övergången från att vara student till professionell journalist blir därmed naturligare. Samlokaliseringen innebär också dagliga kontakter mellan journalistlärare och professionella journalister, det blir betydligt lättare att på kort varsel ta in en journalist i huset som arbetar med något spännande som de kan berätta om för studenterna. Journalistläraren Mikal Olsen Lerøen betonade vikten av att studenterna tidigt skaffar sig en identitet som journalister, visserligen under upplärning, men på god väg att bli journalister. Han arbetar även för att studenterna tidigt ser sig som en redaktion som samarbetar. Han vill motverka ett arbetsklimat där studenterna passivt vill se sig matade med kunskaper, för att efter tre år vara ”färdiga” journalister. Studenterna ska från den första dagen på BA-utbildningen själva ta ansvaret för att vara journalister och studieåren innebär en gradvis socialisering in i yrket.

Senter for undersøkende journalistik är ett viktigt kunskapscenter som starkt bidrar till det professionella sammanhanget. Till SUJO kommer yrkesverksamma journalister från hela Norge för att få utbildning och handledning i sina grävande journalistiska projekt. Masterstudenter får även de utbildning och handledning vid SUJO och här kan de yrkesverksamma och studenterna ha utbyte av varandra. SUJO utvecklar en pedagogik och metodik kring undersökande journalistik. Kristine Holmelid beskriver att de flesta grävprojekten är idédrivna – journalisten/studenten har en idé vad hen vill undersöka. Problem de stöter på i genomförandet har ofta sin grund i bristande metodik och systematik. På SUJO lär de sig arbeta med hypotesprövning, ett perspektiv från vetenskapen. De lär sig att systematiskt arbeta med olika spår i sin undersökning, till exempel ett dokumentspår, ett personspår, samt ett spår för det narrativa berättandet. MA-studenterna ägnar en termin åt projektdesign, där de planerar sin egen undersökning, väljer publiceringsplattform, lär innovation och teknik, samt tar del av andra undersökande journalistiska projekt.

I denna rapport låter jag *fagligt sammanhang* omfatta såväl professionellt som akademiskt sammanhang, vilket är en distinktion som är betydelsefull för journalistutbildningar. I självvärderingen v19 påpekas att båda programmen i första hand är en professionsutbildning/*profesjonsutdanning*. Att kombinera praktisk träning av journalister med akademisk utbildning är ett välkänt problem såväl i Norge som i andra länder. BA-studenterna går två kurser under sin första termin som är obligatoriska för alla på BA-program, men dessa kurser har inte någon direkt koppling till resten av utbildningen. Inte heller de fria studiepoängen i ett annat akademiskt ämne är direkt kopplat till utbildningens mål att utbilda journalister, även om studentens val av fria studiepoäng kan vara väl så befrämjande för yrket. Inom journalistutbildningar diskuteras ofta att studenter behöver lära sig mer om de ämnen som de ska bevaka, det vill säga att de förutom god allmänbildning behöver ha fördjupade specialkunskaper, och här kan fria studiepoängen i ett annat akademiskt ämne ha en roll. Som jag tolkar det är programmen i första hand en professionsutbildning som har ambitionen att låta akademisk kunskap stödja utbildningens mål, när så är möjligt och när det är konstruktivt. Akademisk kunskap har i detta sammanhang inget automatiskt egenvärde. Å andra sidan efterfrågas bättre samarbete med andra akademiska ämnen inom den egna institutionen, som exempelvis informationsvetenskap. Två av lärarna är disputerade och det bedrivs praxisnära forskningsprojekt i anslutning till programmen. Det går också att betrakta *Senter for undersøkende journalistikk* som en forskningsnära kompetensutveckling av den undersökande journalistiken i Norge. Min tolkning är att journalistutbildningarna i Bergen inte går fria från problematiken att kombinera praktik och teori, det vill säga att kombinera akademisk utbildning med praktisk träning, men att de möter denna utmaning från en tydlig identitet av att vara en praktisk yrkesutbildning med nära band till mediebranschen.

- *Har det vært en økning/nedgang i studenttallet?*

Oversikt over søker tall: Bachelorprogram i Journalistikk

	Søkere	1.prioritet	Kvalifisert	Fått tilbud (NOM)	Svart ja	Registrert
2017	1 129	134	1 078	55	28	24
2018	1 067	131	1 041	60	28	23
2019	1 207	164	1 166	60	29	25

Söktrycket till *Bachelor i journalistikk* har varit högt och det har inte varit något problem med att fylla platserna. De som kommer in har mycket höga betyg. Detta medför två ting som påverkar utbildningen 1) en övertikt att kvinnor 2) studenterna har med sina höga betyg många valmöjligheter.

Genomströmning och avhopp/frafall

Bachelor i journalistikk

År termin	Antall_startende	Aktive	Frafall	Andel_aktive along År termin	Andel_frafall
2017 HØST	25	24	1	96,00%	4,00%
2018 VÅR	25	23	2	92,00%	8,00%
2018 HØST	25	18	7	72,00%	28,00%
2019 VÅR	25	17	8	68,00%	32,00%
2019 HØST	25	11	13	44,00%	52,00%

Opptak og frafall: Bachelor i journalistikk - Kull 2018

År termin	Antall_startende	Aktive	Frafall	Andel_aktive along År termin	Andel_frafall
2018 HØST	23	22	1	95,65%	4,35%
2019 VÅR	23	22	1	95,65%	4,35%
2019 HØST	23	18	5	78,26%	21,74%

Opptak og frafall: Bachelor i journalistikk - Kull 2019

År termin	Antall_startende	Aktive	Frafall	Andel_aktive along År termin	Andel_frafall
2019 HØST	25	25	0	100,00%	0,00%

BA-programmet har haft problem med att behålla studenter, av den första kullen på 25 studenter som antogs h17 är 11 studenter aktiva h19. För de senare kullarna ser läget betydligt bättre ut. I den senaste självvärderingen anges att ett skäl till avhopp/*frafall* är att studenter har kommit in på andra elitutbildningar. Studenterna har mycket höga betyg och har därmed stora valmöjligheter.

Att studenter hoppar av utbildningar i större grad än tidigare är ett generellt problem för utbildningar såväl i Sverige som i Norge. Skälen till att studenterna hoppar av finns delvis utanför universitetens kontroll. Vi lever i massutbildningarnas tidevarv. Utbildningar är inte längre ett smalt segment som är svårt att få tillgång till som de varit tidigare. Ungdomar vet att de har flera tillfällen att utbilda sig. BA-programmet med relativt få studenter är sårbart om avhoppet fortsätter. Flera lärare betonade att utbildningarna kan behöva ett större överintag/*överbokning*. Även studenter menade att de gärna kunde få vara fler. Lokalernas storlek ger vissa begränsningar när det gäller studentantalet. Vi förde diskussioner om möjligheten att införa motivationsbrev i antagningsprocessen som en metod att rekrytera de mest motiverade studenterna. Motivationsbrev i antagningsprocessen har tidigare övervägts, men valts bort då dessa är krångliga att införa.

MA-programmet i undersökande journalistik har haft svårigheter att lägga antagningskraven på en nivå som garanterar ett tillräckligt antal sökanden, vilket har inneburit att för få har påbörjat utbildningen. Den var också inledningsvis ny och okänd i Norge och var därför svår att marknadsföra. I antagningsprocessen har motivationsbrev använts. Problemet har dock varit att kraven för antagning inledningsvis var stränga då det krävdes en *Bachelor i journalistikk* samt två års betald journalistisk yrkesverksamhet. Det visade sig vara en alltför smal urvalgrupp, och det komplicerades också av att en anställd journalist oftast inte kan få tjänstledigt för två års studier. Från början fanns 7 platser som inte fylldes, h-17 började 4 studenter, varav 2 ännu inte har fullföljt utbildningen och h-18 började 5 studenter men tre slutade och endast två studenter blev fortsatt aktiva.

Därefter lättades antagningskraven till en bachelor, oavsett ämne, samt att den journalistiska verksamheten inte behövde vara betald, utan olika typer av obetalda skrivprojekt kunde räknas in, till exempel att vara redaktör för en studenttidning. Det innebar att ansökningstalen steg och hela 16 studenter antogs h19, varav 15 började utbildningen. Även om det ökade studentantalet är positivt kommer det att påverka undervisningsformerna, vilket jag återkommer till.

• ***Finnes det særlige forhold ved gjennomføringen av studieprogrammet i perioden?***

1) En hållbar bemanning

Administratörer frånräknade är de två programmen bemannade med 4,5 lärartjänster. Två lärare är vetenskapligt meriterade och därtill 1, 5 tjänster för praktiska journalistlärare. Ytterligare en vetenskaplig lärartjänst med inriktning mot medieteknik är utlyst. På *Senter for undersökande journalistikk* har två personer en undervisningsgrad på 25 procent vardera. Bachelorprogrammet har en praktisk journalistlärare på heltid. Därtill tillkommer externa gästlärare, men budgeten för att anlitade externa lärare är oklar. Uppbyggelseperioden sedan 2017 har varit en pionjärtid och sådana är vanligtvis både roliga och jobbiga. Även om alla är fortsatt entusiastiska kan upplägget vara sårbart. Det är svårt att som programsensor inte räkna in *Senter for undersökande journalistikk* i denna rapport, eftersom den är en sådan väsentlig del av journalistutbildningarnas uppbyggnad då SUJO är del av masterutbildningen. *Sentret* har till 2022 på sig att bevisa sin betydelse och därmed säkra en mer permanent finansiering och drift. Det synes att de som arbetar vid SUJO därmed spänner bågen hårt för att bevisa sin viktiga roll i att stärka den kritiska och undersökande journalistiken, vilket riskerar att slita på de anställda. På journalistutbildningen i stort finns heller inte några marginaler för att lärarna kan bli sjuka.

2) Utmaningen att utveckla fruktbara samarbeten med angränsande program och ämnen.

Institutedaren, programledaren och lärare identifierar detta som ett mycket viktigt nästa steg, efter kraftsamlingen att etablera de två nya journalistprogrammen. De andra program som skulle vara givande att samarbeta med är MIX samt TV-produktion, som både är lokaliserade i MCB. Det har gjorts försök att samarbeta. Den BA-student jag talade med hade varit med om ett samarbete med MIX-studenter. Hon berättade att det hade fungerat bra. Ett problem var dock att för journaliststudenterna var inte den uppgift de var satta att lösa i samarbetet en examinerande uppgift, vilket det var för MIX-studenterna. Detta var olyckligt eftersom de två studentgrupperna därmed hade olika ambitionsnivåer. Detta är dock lätt att rätta till vid nästa tillfälle för samarbete.

En annan möjlighet är att styra de fria studiepoängen, på BA, mot att välja en termin på exempelvis MIX, TV eller informationsvetenskap. Det sistnämnda ämnet har flera kurser med *journalistikk* i kursnamnet. För *senterledaren* Per Christian Magnus står ett samarbete med informationsvetenskap högst upp på önskelistan, eftersom detta ämne har den kunskap som många redaktioner efterfrågar. Ett av SUJO's grävjobb involverar en handledare från ämnet informationsvetenskap, vilket är positivt. *Institutedaren* Leif Ove Larsen pekar också på vikten av att hitta samarbeten. Informationsvetenskap och journalistutbildningen tillhör samma institution, även om det förra inte är lokaliserat på MCB. Han berättade också om att institutet söker ett stort anslag för att grunda ett medieteknologiskt innovationscentrum i Bergen. Om ett sådant centrum grundläggs finns stora möjligheter till samarbeten, som förhoppningsvis kan komma journalistutbildningen till del.

I programmets självvärdering diskuteras möjligheterna till att göra de fria studiepoängen på BA-programmets femte termin/*semester* mindre fria. Det synes mig som en god idé. Istället kan studenterna få ett begränsat antal val som skulle kunna innebära en form av samarbeten med angränsande program och ämnen, eller alternativt att de läser kurser på dessa angränsande program. Programsamordnaren Lars Arve Røssland tog upp möjligheten att göra terminen fria studiepoäng,

mindre fri. Istället skulle studenterna kunna få några journalistisk relevanta kurser om 30 poäng att välja på, däribland en teknisk termin på Mix-programmet. Det finns även ett program i TV-produktion där det finns möjligheter att studenter från de två programmen kan bedriva gemensamma projekt där de intar olika roller utifrån respektive kompetens. Informationsvetenskap skulle också kunna vara högtintressant att hitta samarbeten med. Den BA-student jag talade med välkomnade en sådan utveckling mot mer journalistrelevanta kurser. Hon påpekade att hon inte kunde välja vissa relevanta kurser för sina fria studiepoäng eftersom de var programspecifika kurser som inte var öppna för andra studenter. Hon hade velat läsa strategisk kommunikation, vilket var en programspecifik kurs.

3) Utmaningen att få in digital kompetens i Bachelorprogrammet.

I programmets *evaluering* beskrivs självkritiskt att det är mer vackra ord i studieplanerna om digital kompetens än vad som praktiskt genomförs på utbildningen som mer fokuserar på klassiska journalistiska kunskaper. Det finns en brist på kompetens hos lärarna men också en svårighet att få in digital kompetens på ett naturligt och pedagogiskt sätt i undervisningen. Det är en utmaning eftersom digital journalistik inte är någon särskild genre utan ytterligare en nivå i all journalistik. Det finns även ett problem med att de studenter som antagits ofta inte är tekniskt intresserade. Här måste lärarna motivera studenterna till varför vissa digitala verktyg är oundgängliga i den framtida journalistiken. I våra diskussioner framkom problemet med att det är svårt och föga motiverande för studenterna att enbart lära sig tekniska verktyg, utan att veta vad dessa verktyg ska användas till. Ett problembaserat lärande är här en fördel – att studenterna får en formativ examinerande uppgift tidigt under en kurs, som de behöver digitala verktyg för att kunna slutföra. Det har varit lättare att få in digital kompetens på MA-programmet, då studenterna är mer avancerade och under sin termin i produktionsdesign kan planera för de metoder de behöver för att arbeta med sitt grävjobb. Eftersom en medieteknisk kompetent lärare är under rekrytering är det uppenbart att detta problem har uppmärksammats.

4) Studentrekryteringen.

Frågan om rekrytering har två aspekter; för det första *antalet* studenter och för det andra *vilka* studenter.

Antalet studenter: Ambitionen att ha en kvalitativ utbildning för ett mindre antal studenter är god och från ett svenskt perspektiv avundsvärd. I självevalueringen framkommer oro över att studenter hoppar av och att programmet försöker föra samtal med studenter i riskzonen. Att bli journalist kräver en hel del motivation och vilja, vilket många studenter förstår har, men inte alla. En lärare berättade att han får lägga ner mycket arbete på att motivera studenter till journalistyrket, vilket han visserligen tyckte var meningsfullt men ändå såg att det i detta fanns ett problem som har göra med rekryteringen till utbildningen. Genom att öka antagningen till utbildningen skulle BA-programmet kunna ta höjd för att vissa studenter kommer fram till andra studieval, utan att programmets ekonomi tar skada. När det gäller MA-programmet har en mycket stor grupp antagits h19, vilket reser nya utmaningar när det gäller antalet handledare. Det synes mig som båda programmen kämpar med att hitta balanspunkten mellan antalet studenter och antalet lärare, vilket är en form av ekonomisk ekvation.

Vilka studenter: Det finns en diskrepans mellan vilken typ av arbetskraft mediebranschen efterfrågar och de studenter som antas på utbildningen. Frågan är känslig. Branschen efterfrågar digital

kompetens hos nya journalister, så är det i Sverige och som jag förstår även i Norge. Arbetsgivarna kan vara dåliga på att specificera exakt vad de menar med digital kompetens, men tydligt är att yrket kräver ökat tekniskt kunnande. En lärare berättade att han hört av medieföretag att de inte ville ha fler *storytellers* utan tekniskt kompetenta journalister. Flertalet av de som söker, menar lärarna, vill skriva och vara traditionella journalister. Här finns ett problem för främst BA-utbildningen att fundera över. Ska antagningskraven skärpas så att studenterna bör ha läst tekniska ämnen? Ska det tydligare framgå i programmets presentation att teknik är en viktig del? Hur detta dilemma ska bemötas är kanske något som bör vänta till rekryteringen av en medieteknisk journalistlärare är gjord och denna person har blivit varm i kläderna.

En utbildning som attraherar elitstudenter brukar sällan klaga. När det gäller journalistutbildningar är det dock inte ovanligt historiskt sett med klagomål om att det är fel sorts studenter som antas. I Sverige fanns tidigare antagningsprov där de sökandes initiativkraft och verbala förmåga var en viktig faktor. Antagning utifrån personlighetsdrag är också en svår diskussion där vi tangerar stereotypa föreställningar om hur en journalist bör vara, men initiativkraft och envishet är framledes personlighetsdrag som journalistyrket premierar.

Mikal Olsen Lerøn beskriver rekryteringen av studenter som den viktigaste frågan. Han upplever att de studenter som antas ofta är rädda för att göra fel, vilket kan vara ett utslag av att utbildningsformerna på en journalistutbildnings praktiska delar bygger på att träna, något som innebär att studenterna per automatik ofta gör fel för att lära sig av sina misstag. Han upplever också studenterna är rädda för att ta kontakt med främmande människor samt är rädda för att ge kritik till sina medstudenter. Om dessa förhållande beror på rekryteringen eller annat är förstås svårt att säga, men detta är något jag känner igen från vår utbildning i Sverige. När det gäller masterutbildningen beskriver Per Christian Magnus att alla studenter kanske inte har den uthållighet/ *stamina* som krävs för att bli en undersökande journalist. De får ägna mycket tid åt att stödja och uppmuntra studenter som arbetar med sitt grävande journalistiska projekt. Här tror jag dock att MA-programmets upplägg kunde förändras för att underlätta studenternas progression.

• Er det behov for å sette i gang tiltak på programnivå for å bedre studieopplegg og studiegjennomføring? Hvilke tiltak foreslår programsensor? (Gjerne i samråd med fagmiljøet).

Samtliga av följande resonemang bygger på diskussioner jag fört med olika medarbetare.

MA-programmet. När MA-programmet startade h17 var det få studenter, bara fyra, och det innebar pedagogiska möjligheter att anpassa undervisningen till en liten grupp och gav stora möjligheter för självständigt individuellt lärande, skrivs i evalueringen h17 (UJ301). Nu är situationen annorlunda med 15 studenter, vilket bör påverka pedagogiken med hänsyn till hur mycket lärarna mäktar med.

Vid samtal med MA-studenter som går sin första termin avsåg de flesta att göra sina undersökande journalistiska projekt ensamma, vilket jag fann oroväckande av tre skäl. För det första kräver det stora handledarresurser för de 15 som nyss har börjat, för det andra styr det mot föreställningen av den undersökande reportern som det ”ensamma geniet”, när journalister i grävprojekt kan gynnas av att

arbete i team (om detta kan man förstås ha olika åsikter). För det tredje kan det finnas problem med genomströmning, att de blir klara. Jag resonerade med Per Christian Magnus om att inte låta studenterna välja att arbeta ensamma. De ska antingen arbeta i ett befintligt projekt hos ett medieföretag eller att flera studenter samarbetar. För att underlätta handledningen kunde också responsgrupper införas, det vill säga att de systematiskt ger varandra feedback och respons enligt givna ramar. Eftersom antalet studenter har ökat kraftigt bör den pedagogiska modellen utvecklas, så att lärarna inte sliter ut sig. Jag tror också att färre studenter drabbas av prestationsångest när de jobbar tillsammans, men naturligtvis finns risker med att samarbetsproblem uppstår.

Progression: Per Christian Magnus och jag diskuterade möjligheten att studenterna gör flera olika undersökande journalistiska projekt på MA-utbildningen. Exempelvis att de gör ett kortare grävjobb på någon eller några veckor, till ett eller flera längre projekt. Då införs en form av progression från en ambitiöst undersökande nyhetsartikel till ett längre undersökande grävjobb. Som det är nu ägnar studenterna nästan ett och ett halvt år åt ett stort undersökande journalistiskt projekt. Det är en lång tid. I arbetslivet är det inte realistiskt att någon får så lång tid på sig, även om studenter bör få längre tid på sig än en yrkesverksam journalist. Att arbeta med ett så stort projekt så länge är naturligtvis mycket pressande och kan lätt generera låsningar och prestationsångest. Per Christian Magnus beskrev att de får ägna mycket tid åt att uppmuntra och stödja studenterna som är oroliga. En MA-student som är i slutfasen av sitt grävprojekt menade att det var frustrerande att ha ett grävprojekt utan en fast deadline. Han ställde sig också positiv till att dela upp arbetet i flera grävprojekt.

- Er emnets total arbetsmengde för studentene passe?

Studenterna som jag talade med på BA-programmets näst sista termin samt i slutet av MA-programmet menade att arbetsmängden för studenterna varit för liten under utbildningen. Svaren är självklart alltför få för att dra några slutsatser. På BA hade de 16 timmars undervisningstid per vecka, och på MA-programmet var undervisningen mycket självständig. De menade att de hade tid för att arbeta och ändå klara utbildningen. I de fall när studenter kombinerar studier med att vikariera på olika medieföretag gynnar sidoarbetet utbildningens mål.

5) Oppsummering De viktigste funnene kort oppsummert.

- I hvilken grad har programsensor deltatt i drøftinger i fagmiljøet om struktur og innhold i studieprogrammet?

Under de tre dager jeg var i Bergen diskuterte jeg ständig struktur og innhåll med ulike medarbeitane. De problem og utmaningar journalistutbildningane har i Bergen har store likheter med dem vi har i Sverige der jeg nyligen har varit ansvarig for en gjennomlysning av våre två treårige program. De synpunkter jeg presenterer nedan har samtlige varit del av diskussionerna, og flere er i linje med sjålvvurderingen.

• Hvilke råd har programsensor gitt til fagmiljøet?

Informera bättre i BA-programmets presentationer att teknikkunnskap är en viktig del av utbildningen. Övriga åtgärder för att integrera digital kompetens i BA-programmet måste vänta till dess att en medietekniskt kompetent lärare har anställts som kan utforma sin modell.

Inför motivationsbrev för antagningen till BA-programmet, som komplement till urval utifrån betyg/karakter

Öka antalet studenter på BA-programmet, både de fasta antagningstalen på 22 studenter samt överintaget/*överbokning* av studenter. Det bör finnas utrymme för studenter att ändra inriktning av sina studier om de finner att de inte är motiverade att bli journalister. Ett högre antal studenter bör också tillförsäkra er mer lärarresurser.

Samarbeten med andra närliggande ämnen och program: På kort sikt: Arbeta vidare med att utveckla gemensamma examinerande projektuppgifter mellan BA-studenterna och studenter på MIX och på TV-produktion. Undersök möjligheter med att göra detsamma med studenter som läser informationsvetenskap.

På längre sikt: Arbeta för att programspecifika kurser som är relevanta för journaliststudenter blir möjliga för dem att söka under den valbara terminen *frie studiepoenga*. I senaste självvärderingen förs ett resonemang att göra de fria studiepoängen mindre fria. Istället ska studenterna få välja i en *meny* av olika kurser. Detta synes mig som god idé att begränsa valfriheten, men först måste journalistrelevanta kurser identifieras och göras möjliga för studenterna att söka.

Överväg att införa flera grävprojekt på under MA-programmet, detta för att införa en progression från kortare till längre grävprojekt.

Styr studenterna på MA-programmet att arbeta i team under sina grävprojekt, både för att spara lärarresurser, och för att undvika att studenter gräver ner sig i prestationsångest.

• Programsensors kommentarer til rollen og oppgavene som programsensor

Att programmen så nyligen har startats innebär att jag som programsensor kommer in i en formativ fas där nya lösningar prövas och omprövas. Det finner jag mycket intressant och påverkar mitt arbete så tillvida att det jag utvärderar sannolikt kommer vara i ett ständigt förändringstillstånd när det gäller kursernas utformning, även om de stora strukturerna, studieplanerna, är konstanta. Jag ser därför min roll som en flerårig diskussionspartner i detta arbete. Av dessa skäl upplever jag det vanskligt att vid ett första besök göra en undersökning av *Vurderingsprosessen* samt *vurdering av karaktersettingen*. Jag avvaktar även med utvärdering av olika ämnen inom journalistiken samt av litteratur/*pensum* då jag vid första besöket mer har ett antal observationer. Vid ett nästkommande besök uttrycker jag dock intresse för att undersöka värdering och betygsättning av något moment. Det har ännu inte skrivits några *bacheloroppgåver*. De första skrivs vårterminen 2020, och då kan det vara för tidigt och undersöka bedömningen, om inte den kursansvarige skulle finna det produktivt med en sådan

feedback. En sådan bedömning är komplex då både ett praktiskt journalistiskt arbete samt en teori- och metodrapport ska bedömas. Det innebär ett möte mellan praktiskt och teoretisk värdering som både är intressant och svår. Jag deltar gärna som diskussionspartner i detta.

Vänliga Hälsningar

Elin Gardeström
Docent i Journalistik

Södertörns högskola

elin.gardestrom@sh.se, 0702-580650
